

DWAALLERINGEN

5 juli 1974

Goedenavond, vrienden.

Ons onderwerp van heden mag u vaststellen. Maar bedenkt ook dan, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Indien u iets op de lever hebt, is het nu het ogenblik daarmee voor de draad te komen. Wat is dus uw keuze?

Reactie: Iets over dwaalleren of over vertekende historie.

Antwoord: Dat is bijna hetzelfde. Maar laat ons als titel dan maar zetten:

DWAALLERINGEN

Opvallend is, dat leerstellingen en feiten door de mens steeds weer worden aangepast, aan hetgeen hij logisch en nuttig noemt. Om u enkele voorbeelden te geven: Het christendom is gebaseerd op de broederschap van alle mensen. Toch is er een bisschop die op broederlijke wijze beweert dat er maar één werkelijke en ware kerk is: de zijne. Volgens hem zijn alle anderen kerken kerkelijke gemeenschappen en niet meer, terwijl de leden dwalenden zijn.

Maar ja, die dwalenden hebben een voordeel: zij kennen gemeenlijk een gemeenschap die die bisschop dan weer niet heeft. Voor mij wordt de vraag, waar de dwaling schuilt, zonder meer beantwoord door de wijze waarop deze man vanuit zijn z.g. christelijk standpunt vol onverdraagzaamheid met pseudonaastenliefde zich boven anderen verheven acht en eigen onfeilbaarheid verkondigt.

Dergelijke situaties treffen wij overal. Zo vinden wij groepen, zowel op christelijke als andere basis die hun aanhang kennelijk door vrees bijeen trachten te houden en verkondigen dat binnenkort de wereld zal vergaan. Ik beschouw dit als dwaalleer, omdat alle juistheid van de leer bewezen moet worden door de ondergang van de wereld. Niet alleen heeft die wereld nog een hele tijd van bestaan voor zich, maar de aangekondigde datum van ondergang verschuift steeds weer: Eerst had volgens een bepaalde groep de wereld in de zomer van het vorige jaar moeten vergaan. Daarna zou het dit jaar worden en wel einde augustus. Maar, zo hebben de leidende figuren reeds nu verklaard, mogelijk heeft men zich verrekend en valt het einde van de wereld eerst in 1975. Waarop zij uitroepen dat u dus nu u nog snel kunt bekeren en toetreden tot het koninkrijk Gods: dit met de garantie dat u bij het ondergaan van de wereld - met uw medegelovigen - zult blijven voortbestaan. Een dergelijke opzet is volgens mij kenmerkende voor een dwaalleer: Men belooft u voordelen, eist voor zich zonder verdere bewijzen een alleenrecht op de waarheid op en verdoemt eenieder die de leer niet wil aanvaarden.

Steeds weer krijg je het gevoel, dat de mensen zichzelf en hun wereld niet in een juist perspectief willen zien. Onderzoek je de historie, zoals die wordt overgeleverd, dan zien wij alweer precies hetzelfde: Men verheerlijkt steeds weer zichzelf en eigen tijd. De Egyptenaren waren natuurlijk wel een groot volk, maar zij wisten uiteindelijk niet veel. Zij kenden wel trepanaties, schedelboringen en lichten, maar alleen natuurlijk vanuit een standpunt van magie. Want hoe zouden zij kunnen weten dat je op deze wijze druk in de schedel kunt opheffen en op andere wijze genezingen tot stand kunt brengen, nietwaar? Van bloedsomloop wisten zij ook al niets. Dit is bewezen, want wij hebben nergens iets daarover aangetroffen in oude geschriften en opschriften. Dat zij dan toch deden aan aderlatingen e.d. betekent natuurlijk niets. Mogelijk was hiervoor een godsdienstige reden, of hebben de mensen uit ervaring geleerd dat hierdoor bepaalde kwalen verlicht konden worden. Dat zij goede architecten waren, ontkent men niet, want de gebouwen staan er nu nog. Tegenwoordig bouwt men dergelijke grootse en wonderlijk indrukwekkende zaken niet meer. Maar dat is natuurlijk alleen maar te wijten aan het feit dat de Egyptenaren veel slaven hadden en bovendien alle tijd namen.

Vraag je, waarom de schoonheid van toen nu niet meer, zij het op een eigen wijze bereikt kan worden, deze eenheid van opzet in verscheidenheid van lijn, dan krijg je te horen dat de moderne mens geen tijd meer heeft voor dergelijke zaken, maar dat de moderne architecten toch wel heel wat beter zijn dan die van Egypte. De farao's worden trouwens ook vaak voorgesteld als zwakkelingen, die weinig of niets konden, ja, vaak geestesziek waren. Dat onder hen grote filosofen en krijgsheren, dichters en diplomaten waren, wordt liever niet genoemd. Nu ja, Egypte van toen is ver weg in de tijd, dus als wij willen mogen wij de grootheid van deze mensen en dit land nog wel toegeven.

Maar wie zal de euvele moed hebben de mensen naar waarheid voor te houden dat de eerste Oranje die in Nederland belangen had, geen held was, maar een rebel, die zo optrad, omdat hij de gunst van zijn vorst had verloren. Hij begon een opstand omdat hij niet van het hof verbannen wenste te worden en het beter achtte dan maar zelf als aankomende vorst in zaken te gaan. Ook over het feit, dat de man rooftochten heeft georganiseerd en aan hem toevertrouwde gelden heeft gebruikt om daarmee zijn legers te financieren, wordt nergens iets gezegd. Dergelijke zaken behoren er niet bij. De menselijke kant, de fouten, schijnen er eenvoudig niet bij te behoren, vooral wanneer het om nationale figuren gaat. Napoleon was natuurlijk een groot veldheer. O ja, inderdaad. Je mag natuurlijk niet zeggen dat de man overwegend Italiaans van inslag was. Hij was een euvele dictator en was zeker niet bang een tegenstander te vermoorden. Hij hield er een geheime politie op na, die als voorloper van de Gestapo mag gelden en eenieder die hem onwelgevallig was, zat kort daarop dan wel in het leger, ofwel in het bagno.

Loop de officiële historie van de verschillende landen maar eens na. Meer dan de helft van hetgeen je daarin aantreft, blijkt niet waar te zijn, de andere helft is zo eenzijdig weergegeven dat ook hiervan bedrog gesproken zou worden, als het om ander dan historisch materiaal zou gaan. Vaak vereenvoudigt men het verleden te veel om zo de nadruk te kunnen leggen op eigen verworvenheden. Ook u hebt waarschijnlijk nog geleerd, dat de Germanen in ons land kwamen bij Lobith - dat toen nog niet bestond - in uitgeholde boomstammen, bierdrinkende uit de schedels van hun verslagen vijanden. Het beeld dat je kreeg was er een van een groep zuiplappen die bovendien zo graag gokten dat zij zelfs hun vrouwen verdubbelden. Tegenwoordig komt dat natuurlijk niet meer voor. Er zijn mensen die hun vrouwen verhuren, maar dubbelen om vrouwen doen men tegenwoordig niet meer. Waaruit dan de superieure moraliteit van deze dagen zou moeten blijken. Maar die Germanen waren zeker niet zo dom en onbeschaafd, als men probeert aan te tonen. Weefsels van deze zelfde Germanen werden geëxporteerd en langs de barnsteenweg tot in het verre zuiden toe verkocht als weeldeartikel. Zelfs in Cyprus en Egypte werden deze weefsels voor het vervaardigen van bepaalde bovenklederen wel gebruikt. Ook hun sieraden vonden hun weg tot in de stad Rome zelf.

U meent dat deze mensen dan toch maar in hutten woonden. Zeker. Hun denkbeelden van luxe en comfort waren anders dan de uwe. Hun bouwsels deden vaak denken aan de primitievere boerderijen van rond 1500 - 1800. Maar gelijktijdig waren hun dorpen reeds rond Christus' geboorte vestingen, waar zelfs de militair geschoolde Romeinen niet altijd in door konden dringen met al hun middelen. Dom waren die Germanen zeker ook niet. Men realiseert zich waarschijnlijk niet dat bepaalde Romeinse generaals, die grote roem verwierven, van Germaanse afkomst waren, ook al werden zij aangenomen zonen in een bekend Romeins geslacht en werden zij Romeins burger. De algemeen aanvaarde versie van de historie doet je bij nader onderzoek je afvragen, of men zich dan voornamelijk met legenden bezig wil houden en de feiten ontloopt. Wanneer je je begint af te vragen, of alles nu wel werkelijk zo is en was, als je verteld wordt, kom je volgens mij een stukje dichterbij de werkelijkheid.

Getroosten wij ons de moeite de bijbel goed na te lezen, dan rijzen eveneens vragen. Neem bv. de plagen van Egypte. Dat alles los gedacht van de natuur doet op zijn minst vreemd aan. Gaat men van natuurverschijnselen uit, dan wordt alles mogelijk minder wonderbaarlijk, minder een direct goddelijk ingrijpen, maar is een vertalen van het verhaal in feiten veel eenvoudiger. Ook met de Bijbelse dateringen, zoals die nu gezien worden, kom je niet bepaald goed uit wanneer je een vergelijk maakt met de historie van andere volkeren. Het ziet er naar uit dat verschillen van 500 jaren en meer optreden.

Houdt je rekening met een mogelijk verkeerd dateren en het optreden van natuurverschijnselen als oorzaak, dan valt opeens op dat deze bezoeken meer dan een jaar geduurd moeten hebben en dat in dezelfde periode ook bij andere volkeren grote veranderingen in ontwikkeling in deze tijd te constateren zijn. Er zijn meerdere punten in de bijbel waarin gebeurtenissen worden beschreven die wij in andere volkeren en hun historie weerspiegeld vinden, maar vaak eeuwen vroeger of later dan volgens de Bijbelkenners dit gebeuren zou moeten liggen. De waarheid van bepaalde feiten in de bijbel wordt wel onderstreept, maar de Bijbelse chronologie valt tevens in elkaar. Waarmee ook de uitverkorenheid van het volk in een wat ander daglicht komt te staan.

De theoloog en historicus blijken in hun benadering van de feiten veelal te werk te gaan als bepaalde paleontologen, die uit gevonden botten een dier in elkaar zetten, een beschrijving van dit dier hierop baseren, evenals een beschrijving van de gedragingen en levensgewoonten en dan weigeren alle andere bestaande mogelijkheden in overweging te nemen. De feiten worden vaak verdraaid om hen in overeenstemming te brengen met eigen nationale trots of te doen inpassen binnen het kader van vele veronderstellingen die men nog niet kon bewijzen. Bij de kerken zien wij hetzelfde gebeuren: Men interpreteert alles zo, dat eigen wijze van optreden gerechtvaardigd schijnt te worden door de openbaringen van het verleden. Toch kun je ook hier terecht je afvragen, wat de feiten waren. Neem de bekende uitspraak die Jezus na diens dood en herrijzenis gedaan zou hebben: "Tu es Petrus. Gij zijt Petrus, de steenrots en op u zal ik mijn kerk bouwen". Wat wat wonderlijk aandoet, wanneer men zich realiseert dat Jezus in zijn gehele leven nooit over een kerk heeft gesproken, terwijl hij geen latijn, maar Aramees sprak - waarin het begrip kerk moeilijk zonder omschrijvingen uitdrukbaar is. Opvallend is verder dat in de eerste evangelia niet over een kerk wordt gesproken, maar over een gemeenschap waarvan Petrus de kern zou zijn. Volgens mij is een gemeenschap heel iets anders dan een - mogelijk ook nog enig waar genoemde - kerk. Toch ontlenen christelijke kerken juist aan deze vraagwaardige vertaling en de interpretatie daarvan hun rechten op gezag over alle mensen.

Bezien wij het boeddhisme, dan zien wij weer precies hetzelfde. Er zijn natuurlijk heel wat legenden in omloop over het leven van prins Siddharta, zoals het sprookje over de rivier van de pijl. Deze rivier zou zonden en gebondenheid aan de materie wegnemen, zo ongeveer als de Ganges dit doet, volgens vele Hindoes. Deze rivier zou zijn ontstaan toen de prins eens uitgedaagd, een pijl met alle kracht afschoot. Deze viel zover, dat men dagen moest zoeken voor men haar vond. Daar, waar zij de aarde getroffen had, was een bron ontstaan, waaruit sindsdien de rivier van de pijl zou ontspringen. Wat een mooi sprookje is, maar toch niet meer dan dit. In het boeddhisme hebben dergelijke overleveringen en sprookjes vaak voor de gelovigen een belangrijkere rol dan de leringen van de meester zelf. Zij vormen vaak ook de bron van een zekere macht die bepaalde kloosters uitoefenen. Toch verkondigde de Boedha geen geloof, maar een wijze van leven, die tot bevrijding zou voeren. Hij stichtte geen organisatie, maar een groep naar bewustzijn zoekende mensen. Hij was mysticus en filosofen probeerde de mensen duidelijk te maken, hoe men aan de spanningen en het leed van het stoffelijke leven kan ontkomen. Hij gaf hen de wegen en de pijlers waarmee zij volgens hem dit konden bereiken, maar wilde zeker geen machtsgroep in het leven roepen. In de leer van de meester zelf staat niets over de noodzaak priester of monnik te worden, over macht en het aan anderen opleggen van een juiste wijze van leven. Zijn leer zegt: wees eerlijk, oprecht, hecht je niet te zeer aan de dingen die van deze aarde zijn. Leef eenvoudig en je zult in jezelf de vrede vinden.

Zien wij de leer van Mohammed en de wijze waarop deze nu wordt geïnterpreteerd, dan blijkt dat ook hier door interpretaties en toepassingen de oude leer vertekend is. Trouwens ook de feiten worden vaak vergeten of gemanipuleerd. "Mohammed was een arme kameeldrijver". Onjuist. Hij was niet zo arm en stamde uit een geslacht van handelaren in Mekka. Juist is wel dat hij thuis is weggelopen en kameeldrijver werd in een karavaan van een oudere weduwe. Hij huwde deze reeds na zijn eerste reis en werd zo eigenaar van meerdere karavanen en kudden kamelen. De man had vele relaties en bracht het zover dat hij sherief van Medina werd - zoiets als burgemeester en rechter tegelijk. Nee, u denkt nu aan sheriff, maar dat is heel iets anders en heeft met het wilde westen te maken.

Er is dus met zekerheid geen sprake van een arme onderontwikkelde man, die profeet wordt en volgelingen rond zich verzamelt om dan een heilige oorlog te beginnen. De profeet is op het ogenblik dat hij met zijn profetieën begint, reeds een man die rijkdommen vergaard heeft. Zelfs heeft hij vele relaties opgebouwd met de woestijnvolken. Zeker is verder wel dat zijn eerste oorlog tegen Mekka niet alleen door zijn afschuw van de daar heersende afgodendienst veroorzaakt wordt - ook al is dit wel het voorwendsel. In deze tijd komt het immers hernieuwd tot een twist met zijn familie in deze stad. Het is aannemelijk dat dit een grote rol heeft gespeeld bij zijn besluit de stad aan te vallen. De koran overigens is qua inhoud betrouwbaarder dan het evangelie. Wat voor een christen onaangenaam klinkt, maar toch een feit blijft. De evangeliën werden eerst langere tijd na Jezus' dood geschreven en wel door mensen die de leer van het christendom wilden verbreiden. De koran echter wordt geschreven aan de hand van hetgeen de profeet op het ogenblik zelf zegt en de aantekeningen die daarvan worden gemaakt. De evangeliën worden geschreven door mensen die zelf geen apostelen zijn geweest, zodat veel van hetgeen zij vastleggen, berust op verhalen en overlevering. Jezus zelf heeft in de redactie ervan geen hand gehad, tenzij wij een bovennatuurlijk ingrijpen veronderstellen, dat echter niet bewezen kan worden.

De koran is het resultaat van hetgeen Mohammed tijdens of kort na zijn toevallen of trancetoestanden dicteert. Wel moet worden opgemerkt, dat de rangschikking in verschillende soera's van latere datum stamt. Maar ook hieraan heeft de profeet zijn goedkeuring gegeven en mogelijk daarin zelf de hand ook gehad. Dit werk werd echter voornamelijk volbracht door een zekere Hussein, die later een van de geestelijke leiders van de groeiende Islam wordt. Zijn tegenstander was Ali, die eveneens zichzelf als opvolger van de profeet beschouwde. Beiden hebben met hun volgelingen menige strijd geleverd. Maar de rangschikking van de koran werd ook door Ali niet aangevallen, wat er volgens mij op wijst dat deze met Mohammeds openlijke goedkeuring zo tot stand is gekomen. Mohammed zegt met andere woorden eigenlijk dit: eenieder die aan de ene God gelooft, is gelijkwaardig en een waar gelovige. Maar ziet men, wat bv. reeds in de tijd van de Assaniden gebeurt, dan schijnen de gelovigen dit toch wat anders te zien. De erkenning van Mohammed als profeet staat boven de erkenning, dat er maar één God is.

Jezus wordt door Mohammed en zijn volgelingen wel erkend als waar en groot profeet. Maar wanneer zijn volgelingen later een christen of zelf christelijk priester in handen krijgen, respecteren zij dezen niet in hun geloof, maar geven hen de keuze tussen bekering tot de islam of slavernij en dood. In de koran plus bijkomende geschriften maakt Mohammed de regel dat een man zich zoveel mogelijk tot een enkele vrouw zal bekennen. Het monogame huwelijk heeft kennelijk zijn voorkeur. Maar, zo zegt hij: wanneer dit door omstandigheden niet mogelijk is, zal men ten hoogste vier vrouwen mogen huwen. Hij zinspeelt daarbij kennelijk op het gebruik dat bij het overlijden van een familielid de erfgenaam diens vrouw en kinderen in zijn gezin opneemt en de vrouw "huwt" door in alle rechten van zijn voorganger te treden. Verder schrijft hij voor dat in dit geval de man aan al zijn vrouwen een eigen huis dient te geven, gelijke goederen en gelijke aandacht. Waarvan in de praktijk ook niets terecht komt. Mohammed wilde de vrouw een bepaalde reeks rechten toekennen. De gelovigen hebben echter deze zelfde regels gebruikt om de vrouw te ontrechten en haar als een zielloos wezen te beschouwen. De rechtpositie die Mohammed de vrouw toe willicht, werd al snel door de interpretaties van zijn volgelingen tot iets, waardoor haar nog minder rechten toestonden dan voorheen.

Er zijn ook hier wel enige verschillen tussen de leer zoals die gegeven wordt en de leer zoals die door sommigen nu verkondigd wordt. Nemen wij aan dat de oorspronkelijke leer juist is, dan volgt hieruit de conclusie dat veel van hetgeen nu als de waarheid van de Islam verkondigd wordt, niet meer is dan een dwaalleer die sterk afwijkt van de werkelijke leringen van de stichter. Steeds weer rammelt er iets, wanneer wij de oorspronkelijke leer, of de feiten vergelijken met de versies die daarvan nu gangbaar zijn. Neem bv. de kruistochten eens. De versie die je ook nu nog het meeste hoort, is die van edele en onzelfzuchtige ridders die uittrokken om het heilige graf te bevrijden uit de handen der heidenen. Niemand vraagt zich daarbij af hoe bv. die Hollander, die voorloper van Liebig, meneer Bouillon, bij Damiate terecht kon komen, ofschoon dat niet bepaald op de weg naar dit heilige graf ligt.

En hoe komt het dat geen enkele vorst bezwaar had tegen oproepen om de kruistochten te beginnen? De feiten maken duidelijk dat de vorsten het maar al te vaak prettig vonden als die vechtende en rovende kleine heersers eens voor een tijdje kwijt te raken en zo eindelijk wat vrede en welvaart in eigen land te bereiken. Daarbij kwam dat men deze rovers - want dat waren vele van de kruisvaarders - nu op een rooftocht naar niet christelijke landen kon sturen, compleet met pauselijke zegen en de kans iets van die buit in eigen lege kas te kunnen storten. Maar dat zijn zaken die men niet behoort te zeggen, zoals het ook kennelijk niet aangenaam gevonden wordt wanneer men wijst op het feit dat tot die dagen de christelijke cultuur in feite beperkt was gebleven tot de kloosters - wat reeds van voor de Karolingische tijd het geval was - terwijl juist de kruisvaarten een nieuwe en hogere cultuur ten gevolge hadden. Voorbeelden? Kleden aan de muren kwamen eerst goed in de mode na de kruistochten. De kleding van de mensen veranderde, er kwam meer weelde, maar ook wilden de mensen wat meer kennis bezitten. Het gevolg van de kruistochten is, dat althans aan de edelen enige opvoeding wordt gegeven, dat voor hen lezen en schrijven deel van de opvoeding zou worden en dat zelfs het ridderschap zelf iets meer wordt dan een eenvoudige plechtigheid, waarbij men onbeperkte trouw aan een heerser beloofde. De ridderwijding, als deel van een religieuze plechtigheid en gepaard gaande met eisen t.a.v. het gedrag van de ridders, begint eerst in de 11e eeuw.

Misschien denkt u nu aan de legenden omtrent koning Arthur en de tafelronde, maar vergeet dan a.u.b. niet dat dit verchristelijkte verhalen over Keltische - niet christelijke - ridders of stamhoofden waren. Probeer je de feiten in alles terug te vinden, de werkelijkheid te zien, dan roep je als vanzelf uit: wat zijn er toch veel dwalingen die grotendeels bovendien door de bevoegde instanties in stand gehouden worden of t.m. worden bevorderd. Men zal ontdekken dat men in vele gevallen een dwaling wel beseft, maar toch daaraan vasthoudt, omdat men niet wil bekennen dat men zich vergist heeft, of zou willen toegeven dat men toch wel wat minder belangrijk is dan men anderen tot nu toe deed denken.

Zelfs de vraag, of de huidige beschaving nu werkelijk de top van het menselijke bereiken in zich draagt, zijn er verschillen van mening en twijfels over. Zo bleek bv. dat in verschillende holen tekeningen van verschillende kwaliteit werden aangetroffen. Men heeft daarbij altijd maar aangenomen dat de betere tekentechnieken altijd volgden op de meer primitieve werkwijzen. Toch zijn - o.m. in Frankrijk - wetenschapsmensen gekomen tot dateringen van de verschillende afbeeldingen, waaruit blijkt dat de primitieve tekeningen gemaakt werden, lang nadat de betere kwaliteit tekeningen gemaakt werden. Dit zou men in verschillende grotten eveneens vaststellen. Toch spreekt men er niet over dat dit wijst op verval, zodat de goede tekeningen een uiting zijn geweest van een hogere cultuur, die verviel. Want dit zou voor een logisch denkende mens kunnen impliceren dat er voordien nog hoger beschaafde wezens op aarde hebben geleefd, zodat er mogelijk in het verleden hogere beschavingen hebben bestaan, waarbij vergeleken onze voorvaders inderdaad wilden waren.

Naar mijn mening is dit bewijzen van eigen grootheid een van de drijfveren bij elke dwaalleer, of die nu historisch is of religieus. Ook de ontwikkeling van meer recente leringen wijst m.i. hierop. Denk bv. eens aan de heiligen der laatste dagen, ook wel mormonen genoemd naar hun heilig boek. De stichter is een man die uit zijn eigen christelijke gemeenschap wordt uitgestoten wegens "onzedelijke gedragingen." Dat mag mogelijk door sommigen niet gezegd worden, maar het feit ligt vast. Deze man sticht dan een eigen gemeenschap en krijgt boodschappen door. Uiteindelijk ontvangt hij de gouden tafelen van het boek Mormon. Vanaf dat ogenblik is hij de grote profeet. Smith en zijn volgelingen worden vervolgd wegens hun onchristelijk en onzedelijk gedrag. Kijk dan naar de opvolger, Young, die ook de grote trek leidt. Ook deze man blijkt nu niet bepaald een man geweest te zijn die alleen maar het goede wilde - of het moet het goede der aarde in vrouwelijke vorm zijn. Deze mensen zijn zeker geen heiligen, ook al noemen zij zich de heiligen der laatste dagen - wat op een ondergangsgedachte wijst. Mogelijk is Young in zijn laatste dagen werkelijk een heilige geworden, maar dan uit onvermogen en niet uit vrije wil, daarvan ben ik zeker. Dergelijke dingen mogen niet gezegd worden. Men zal uitroepen dat ik een godsdienstige overtuiging kwets en bovendien de historie geweld aan doe. Maar waarom eigenlijk? Mogen de feiten dan niet voor zich spreken?

Eerlijk: wat de mormonen aan gemeenschapsleven hebben opgebouwd - veel later - is bewonderenswaardig. De wijze waarop zij tezamen werken is vergelijkbaar met de wijze van optreden van de shakers van Mother Mary. Ook hier hebben wij volgens mij te maken met een dwaalleer, waarvan de bron onmiddellijk kenbaar is. Mother Mary is een brave huisvrouw die meerdere kinderen heeft plus een echtgenoot, die echter de benen neemt. Waarop even later Mother Mary een openbaring ontvangt, waaruit duidelijk wordt dat alle zinnelijkheid verkeerd is en tegen Gods wil in gaat. De samenstelling van de gemeenschap, uit gefrustreerde mensen, doet even denken aan de groepen die zich elders rond dergelijke profeten hebben verzameld, zoals bv. Lou de palingboer. Bij de shakers zal de onderdrukte seksuele pressie toch een uitweg moeten vinden. Dit gebeurt dan in het trillen - shaken - tijdens de bijeenkomsten, waarbij de meest hysterische uitbarsten in onverstaanbare klanken, die dan de 'tale' worden genoemd en gelden als profetie. Ook deze shakers wijken, zoals zovele andere groepen die in eigen omgeving niet aanvaard worden, uit naar de USA en bouwen een gemeenschappelijke wijze van leven op, die in vele opzichten bewonderenswaardig is.

De mensen kijken dan naar de eindresultaten die inderdaad vaak de moeite waard blijken te zijn. Maar dat betekent nog niet dat het begin daarom ook goddelijk van oorsprong zou zijn. Ongeacht de z.g. boodschappen van engelen is het optreden van de stichters uit hun omgeving hun probleem zonder meer psychologisch verklaarbaar, inclusief visioenen e.d. In vele gevallen kun je stellen dat er van God of een bovennatuurlijk ingrijpen of gebeuren geen sprake is. Er zijn eenvoudig mensen, die geen weg meer weten met hun problemen, hun pretenties niet waar kunnen maken en dan opeens een uitweg zien in een openbaring, waarin zij in het begin zelf niet geloven, maar die door anderen aanvaard wordt. De feiten zijn belangrijker dan de droom van verhevenheid.

Ook historische figuren worden vaak verkeerd gezien. Wanneer men bv. hoort over oud Mexico, de Azteken, Tolteken en Inca's, dan denkt men aan een kleine rijk levende clan, die leeft op kosten van vele armen en slaven. Men spreekt over hen als arme heidenen, die ontzettend wreed waren en mensenoffers brachten door de slachtoffers het hart uit te rukken. Een deel van de feiten is juist, zoals de rijkdom en de offers bij de eredienst. Er staat echter wel het een en ander tegenover, waarover men kennelijk liever zwijgt. Zo was er in dit land een goede verzorging voor eenieder, een goed systeem van wederkerige hulp, goede communicaties. De priesters waren niet alleen maar rituele moordenaars, maar fungeerden ook als onderwijzer, artsen e.d. De offers die werden gebracht, werden als deel van de godsdienst gebracht. Hun aantal was betrekkelijk klein in normale tijden. Alleen wanneer men veel krijgsgevangenen maakte of rampen het land troffen, werden de aantallen inderdaad groot. Wat de krijgsgevangenen en misdadigers betreft: het werd beschouwd als een goede en de goden welgevallige wijze om af te komen van mensen die je niet kon integreren in het volk, zelfs niet als slaaf. Deze mensen kenden wel degelijk een grote en goede beschaving, die de westers-christelijke in vele gevallen gelijk was of meer dan dat. Er waren wijsgerige en wetenschappelijke systemen, grote denkers enz.

Nu weet men dat de conquistadores, Pizarro e.c. eigenlijk alleen maar benden van rovers en avonturiers waren. Maar, zo zegt men nu nog: zij hebben de arme heidenen in ieder geval het christendom gebracht... Waarbij men dan maar over het hoofd ziet, dat gelijktijdig een oude en belangrijke beschaving geheel vernietigd werd. Alle geschriften werden verbrand. Vele knopenbundels werden eveneens verbrand. Goud werd gestolen, maar zodra daarop - zoals vaak het geval was - schrijftekenen voorkwamen, werd dit gesmolten. Geen wonder dat men nu weinig of niets meer weet van die eens zo grote en belangrijke Zuid-Amerikaanse en Mexicaanse beschaving. Of denk eens aan de indianen van Noord-Amerika, die een zo wreed volk geweest zouden zijn. Zij waren verraderlijk enz. en doden vele weerloze blanken. Zo luidt de officiële geschiedenis zelfs nu nog grotendeels. Maar kijk dan eens even naar de feiten. Voor de blanken kwamen, kenden de indianen wel onderlinge oorlogen. Maar die hadden vaak meer het karakter van steekspelen, waarbij dodelijke afloop niet uitgesloten was, dan van oorlogen in de westerse zin van het woord. Ook waren de indianen niet allen zwervers en jagers. Een deel van de stammen bedreef landbouw en kende een vast territorium. Jacht werd bedreven omdat hierdoor het dieet kon worden aangevuld en zonder overbodig doden of grote wreedheid.

De stammen hadden onderlinge relaties. Zij kenden een schriftvorm, waardoor het hen mogelijk was boodschappen zo nodig over een geheel continent over te brengen. Deze schrijfmethode was onafhankelijk van de taal, zodat eenieder dit schrift kon lezen ongeacht zijn eigen taal - en er waren nogal wat verschillende talen. Ik doel op het wampumschrift, waarvan vereenvoudigde versies zelfs nog een rol speelden tijdens de laatste opstand der Sioux, een rol speelden bij de onderhandelingen door Sitting Bull e.d. Deze mensen leefden vredig en goed. Waren zij nu zo slecht tegen de blanken die naar Amerika kwamen? Het verhaal toont anders aan: In het begin heetten de stammen de blanken die op hun gebied landen, welkom - ofschoon zij zonder hun toestemming zich daar vestigden. Zij brachten groenten en vruchten en maakten zelfs geen bezwaren toen de blanken hier een soort vestingen bouwden, ook al was dit in strijd met afspraken en een verdere aantasting van de rechten van de betrokken stammen. Indianen werkten voor de blanken zelfs als jagers en zorgden er voor dat dezen vlees genoeg hadden. Eerst toen de blanken - uit het gevoel van eigen meerwaardigheid - indianen als minderwaardig behandelden, mishandelden, indiaanse vrouwen verkrachten, en degenen die hiervoor volgens indiaans recht wraak namen, oneervol hadden gedood, vielen zij de blanke nederzettingen aan. Indianen heten onbetrouwbaar. Maar zo heel erg onbetrouwbaar waren zij volgens de historie toch niet, want wanneer een koop of overeenkomst gesloten werd, hielden zij zich daar ook aan. Wanneer zij een belofte deden, hielden zij deze belofte ten koste van alles. Eerst toen de blanken van hun goede vertrouwen op het woord van anderen misbruik gingen maken, werden de indianen inderdaad wat onbetrouwbaarder.

Ik zou door kunnen gaan en u kunnen vertellen over de wrede praktijken van bepaalde blanken, die door wraaklustige indianen werden overgenomen, zou u kunnen vertellen over ontelbare beloften door blanken aan indianen gedaan en niet gehouden, zodra er winst in zicht was. Alleen reeds het verhaal, hoe verslagen stammen naar reservaten werden gedreven, beroofd van alles om daar honger en ellende te lijden, ofschoon hen vee, voedsel, kleding en meer beloofd was, is een voortdurende aanklacht tegen de blanken, niet tegen de indianen. Ik kan u erop wijzen, hoe in vele gevallen geweld van de indianen werd uitgelokt en vele blanken dankzij hun eigen soortgenoten werden omgebracht door indianen, alleen maar omdat men het gebied van die stammen begeerde, daar er bv. goud te vinden zou zijn of goed weideland was.

Dat is de geschiedenis, maar nu zonder de helden als Custer e.a. Zonder ook de heldhaftige en vrome pioniers die voor een groot deel niets anders waren dan stommelingen, die het om de een of andere reden in het oosten niet meer konden bolwerken, mensen die misfits waren en in vele gevallen niet eens wisten, hoe hun trekdieren te behandelen en hoe een wapen te hanteren. Velen kochten een wagen en trokken naar het westen met gelden die zij op oneerlijke wijze verworven hadden. Misdadigers trokken naar het westen, waar nog geen wet gold buiten de wetten die gemeenschappen zelf maakten en konden handhaven. De verliezen van de trekkers komen slechts voor een klein deel op rekening van indianen, die hun gebied aangetast zagen of wilden plunderen. Het merendeel ging ten gronde door eigen onbekwaamheid. O, dat mag niet gezegd worden. De heldhaftige trek naar het westen zou erdoor besmeurd worden en in vele staten zou men het onaangenaam vinden te moeten horen dat men afstamt van misdadigers en mislukkelingen.

Maar de feiten liggen nu eenmaal anders dan de officiële historie hen weergeeft. Zelfs de Boston-teaparty ontstond niet vooral door het onrecht van Engeland tegenover de kolonisten, maar vloeide eerder voort uit de behoefte van een betrekkelijk kleine groep zelf de macht in handen te krijgen. Men wilde in Engeland niet naar klachten luisteren, zo stelt de historie. Maar niemand vertelt dat degenen die geklaagd zouden hebben, in vele gevallen veel te trots waren om met de hoed in de hand om hun rechten te gaan vragen. Zeker is dat een van de laatsten die naar Engeland zou gaan om de koning zijn grieven te doen voorleggen, zijn bediende op reis zond en zelf naar New Jersey vertrok, waar familie een bezitting en een bedrijf had. Later echter zou deze man openlijk verklaren dat hij voor zijn grieven geen gehoor had gevonden. Er waren kennelijk mensen die belang hadden bij de onafhankelijkheid van Amerika en daartoe anderen opstookten en misleidden. Vermoedelijk ging het hen er in het begin niet om een werkelijke secessie tot stand te brengen, maar wilden zij af van bepaalde belastingplichten en zeggenschap hebben in het gouvernement, dat geheel vanuit het moederland werd bepaald.

De vraag die rijst, is echter: Dwaalt men nu, wanneer men beweert, dat dit een groots moment is geweest in de geschiedenis van de USA. Ik meen van niet. Maar de wijze waarop men het voorstelt is wel in strijd met het grootste deel van de feiten. Ik ben geneigd een dergelijke eenzijdige benadering van ver verleden te beschouwen als een soort dwaalleer, waardoor men anderen en zichzelf duidelijk wil maken, hoe goed en hoe groot men is.

Ook Nederland vervalst het verleden nogal eens. Wij hebben vooral in de 15e en 16e eeuw vele grote mannen voortgebracht en aangetoond, waarin een klein land groot kan zijn, zo roept men uit. Maar vergeet dan te vermelden hoe die grootheid vooral werd bepaald door het grote aantal zeerovers, dat men bezat. Men wil er niet aan herinnerd worden dat de Nederlandse zeehelden voor het grootste deel behoorden tot de meest beruchte kapers, gefinancierd door godsvruchtige burgers, terwijl de grote kooplieden onder de oneerlijksten van Europa werden geteld met uitzondering misschien van de Venetianen. Hoe lang is het geleden dat eenieder leerde dat Nederland altijd het beste heeft gewild voor zijn koloniën? Maar laat ons dan a.u.b. niet nadenken over alles wat er in naam van datzelfde goede Nederland in Indië is gebeurd. Laat ons ook vooral niet denken aan al die beroemde gouverneurs en generaals, die hun faam en Nederlands welvaart tot stand brachten door het bloed van de inboorlingen. Men vergeet maar al te vaak dat dergelijke mensen door een benadering, die men nu fascistisch zou noemen, gebaseerd op een voelen van eigen onaantastbare meerwaardigheid met bloed en tranen hun gebieden commercieel rendabel wisten te maken. Eerst toen die exploitatie algemeen als normaal in het gebied aanvaard werd, wilde men wel met een wat neerbuigende goedheid ook nog iets doen voor allen die gehoorzaam waren.

En over dwaalleren gesproken: zelfs in de wetenschap heerst vaak een dwaalleer: De stelling dat de wetenschap het enige is waarmee je werkelijk iets bereiken kunt en ontdekken kunt. Gevoelens dienen te worden uitgeschakeld. Alles, wat niet past in voorgaande bewijsvoeringen en stellingen, wordt afgewezen. Dat is niet alleen nu nog vaak zo. Dat was reeds in het verleden zo. Vijandig trad de wetenschap van die dagen ook op tegen mensen als een Galilei, een Pasteur. En ook nu nog vervolgt men mensen die een andere niet orthodoxe benadering zoeken tot een bepaald probleem. Zo iemand mag dan een wetenschappelijke graad hebben of niet, maar zeker is het dat hij opeens niet meer deugt, moet worden ontmaskerd en weggedrongen uit zijn werk "ten bate van de gemeenschap." Ook dit lijkt een soort autisme te zijn. Ik meen dat het in alle dwaalleer en historievervalsing niet gaat om het veranderen van de werkelijkheid, het gaat er vooral om dat de mensen zich verheven kunnen voelen, gelijk hebben in de ogen van zichzelf en anderen. Het gaat om eigen grootheid, om een voort doen duren van de mythe dat men hoger staat dan alles wat aan het heden vooraf is gegaan.

Je moet onfeilbaar zijn, wat leer betreft, zo schijnen ook nu nog vele mensen te denken. Die onfeilbaarheid kan ik echter alleen verwerven en handhaven, wanneer ik met grote brutaliteit alles uitroei wat tegen mij en mijn denkwijzen ingaat. En zou ik toch iets moeten herzien, dan doe ik gewoon wat sommige pausen hebben gedaan: Je verandert gewoon het een en ander in geschriften en voorschriften, legt sommige punten wat anders uit en zegt dat dit te danken is aan de rijpwording van anderen, die nu eindelijk ook deze waarheid beter kunnen verdragen. Of je doet als de sovjets: de encyclopedie en alle geschriften wijzigen, het onjuiste verleden eenvoudig uitwissen, zodat er niets meer in voorkomt over dingen waarover je liever niets meer horen wilt.

Dacht u nu werkelijk lieve mensen dat hetgeen u nu leert in een kerk - onverschillig welke - nog iets te maken heeft met Jezus? De naam, ja. Maar voor de rest is er niet veel meer over buiten een dubbelzinnig citeren uit vertalingen die eveneens niet geheel juist meer zijn? Dacht u werkelijk dat alle beroepen op de bijbel, zoals die nu weer in de mode komen, iets te maken hebben met de werkelijkheden van vroeger, toen die bijbel in de eerste plaats de geschiedenis van een volk was en daarnaast de wet van een volk bevatte? Je kunt hier natuurlijk over gaan vechten. Maar je kunt bewijzen dat vele belangrijke boeddhisten de leer van de boeddha met voeten treden, steeds weer, terwijl de islamieten ook nu nog alles vervalsen, wat Mohammed hen ooit heeft getracht te leren. Wij kunnen aan de hand van de feiten duidelijk maken dat de oude leringen van de taoïsten verwrongen en vervormd zijn, tot zij uiteindelijk niet meer konden

passen bij de belangen van huidige gezaghebbers om daarna overboord gezet te worden voor een nieuwe, ook nu reeds deels vervalste filosofie, die maoïsme heet. Je kunt zonder meer bewijzen dat zelfs in het hindoeïsme de leer van de goden en de verering daarvoor ondergeschikt wordt gemaakt aan politiek, terwijl van de oude brahmaanse wijsheid maar betrekkelijk weinig over blijft. Wanneer je wilt kun je dit alles bewijzen, niet alleen ik, maar ook u, alleen door de feiten werkelijk eens na te gaan.

Wanneer wij horen van presidenten en vorsten, die goed zijn, zo is dit legende. Zij hebben ongetwijfeld veel bereikt, maar waren zij werkelijk zoals wordt gesteld, streefden zij werkelijk om de redenen, die hen in de mond worden gelegd? Neem Abe Lincoln: 3/4 van hetgeen over hem wordt verteld, was legende. Zeker, hij was een jongen van het platteland en een gehaaid advocaat. Maar of hij nu zo erg humaan was, mag terecht betwijfeld worden. Zeker is, dat hij het erg belangrijk vond alle macht en invloed van het zuiden uit te schakelen, nadat hijzelf door machten uit het zuiden verschillende malen te lijden had gehad. Maar of dit zo eerlijk en onzelfzuchtig is geweest, als men nu beweerd is, een andere vraag. Zoals de feiten ook bewijzen dat de geliefde uitroep van de noordelijken, dat zij oorlog voerden om een einde te maken aan de slavernij, onjuist was. Want eerst nu begint daaraan hier en daar een einde te komen. Het lijkt er eerder op, dat vele onjuiste verklaringen omtrent het verleden ten doel hebben de mensen blind te maken, voor hetgeen er nu gebeurt.

Het maar al te vaak absoluut stellen van waarden is al evenzeer onjuist: Er is nu eenmaal geen absoluut neen en geen absoluut ja. Er is altijd weer sprake van een schakering van beide waarden. Kun je die schakeringen beseffen, dan zie je ook in dat achter alle dwaalleringen de werkelijkheid nog steeds aanwezig is. In al die vele kerken, die vele systemen, vinden wij God terug, vinden wij ook de gemeenschap van God met de mens terug. Wij vinden steeds weer iets van de verbondenheid van mens en geest terug. Maar dan moeten wij de dogma's wel even buiten beschouwing laten. In alle staten met hun wonderlijke vaderlandse geschiedenis treffen wij naast de zelfzucht en drang om op de voorgrond te treden, iets terug van een werkelijke mensheid, van mensen die offers weten te brengen en zich opofferen voor idealen. De mensheid is niet wit en niet zwart. De leringen zijn niet leugen en niet juist. Achter alles ligt de waarheid. Er is een waarheid achter Nixon, Brandt, Drees. Een waarheid die sterker is dan de schijn, waarmee zij omgeven worden, een waarheid die veel zegt omtrent de mens en de wereld. Zoals de waarheid over Churchill afwijkt van de verhalen en toch iets anders laat zien dan een stalen man, een held, maar hem menselijk maakt en gelijktijdig duidelijk maakt, hoe dat wonderlijke Britannia met zijn angsten en vooroordelen en wonderlijke insulaire zelfzucht gelijktijdig een veerkracht bezit, waar men maar al te vaak aan voorbijgaat. Kijk achter de uiterlijkheden en je ziet dat uw Holland, dat toch geldt als zo ontzettend liberaal, eigenlijk een zeer chauvinistisch en aan vaste leefregels gebonden gemeenschap vormt, ondanks vele progressieve woorden en alle schijn van libertinisme.

U hebt mijne vrienden, mij dit onderwerp gesteld. U verwacht mogelijk dat ik verschillende leringen als dwaalleer zal gaan aanvallen. Maar waarom zou ik dat doen? In elke leer is een weg te vinden naar een beetje meer licht. In elke leer is ook veel duisternis. Mensen die met een beroep op de naastenliefde een medemens ongelukkig maken, omdat zij hem niet kunnen bekeren, horen zeker niet thuis in het christendom, maar eerder in een vorm van satanisme. Zo kun je doorgaan.

Indien u vindt dat ik bepaalde gevallen moet belichten, kunt u dit nu zeggen.

Vraag: Dat verhaal van de mormonen over de gouden tafels, is dat waarheid?

Antwoord: Smith heeft in het geheim en slechts aan een zeer beperkt en hem toegedaan deel van zijn gelovigen vellen bladgoud laten zien, waarop schrifttekens stonden die leken op een mengsel van Arabisch schrift en spijkerschrift. De vertaling die hij daarvan gaf en ook aan anderen voorlegde, was hem - naar hij stelde - door een engel gegeven. Deze tafelen heeft men later niet meer gezien, wel geprobeerd na te bootsen, enige tijd nadat Smith dood was. Dit pleit niet voor de echtheid, daar alleen aan uitverkorenen dit "boek" werd getoond.

Zelfs de verklaring dat het hier om goud ging, kan, gezien de manier waarop anderen deze tafels hebben kunnen zien, niet zonder meer bevestigd worden. Het zou net zo goed, goed gepoetst licht koper hebben kunnen zijn. Uitgaande van de feiten is het moeilijk te stellen: zo was het en niet anders. Maar je kunt wel zeggen: het is zeker dat de originele platen nooit aan alle gelovigen getoond zijn. Zeker is dat allen die stellen het boek gezien te hebben, in nauwe relatie stonden met de profeet. Dit feit lijkt mij veel zeggend genoeg. De inhoud is niet gek, maar zeker niet oorspronkelijk. Ik bestrijd de waarde van de inhoud niet, wel het feit dat zij tot stand gekomen zou zijn langs goddelijke ingrepen om. Het geheel van de feiten maakt duidelijk dat aan het begin van deze beweging onoprechtheid een grote rol speelde. Het voordeel was voor veel mensen dat zij hierdoor los konden komen uit een denken, dat hen niet paste, of hen niet aanvaardde, een doel in hun leven vonden en gelijktijdig het gevoel konden krijgen dat zij iets meer waren dan een ander. Vergeet niet, dat degenen die zich bij deze groep aansluiten, in het begin zeker geen mensen zijn, die succes kennen in de wereld van toen.

Het is of elke godsdienst, elk nieuw denksysteem, dat de mens de illusie geeft meer te zijn wanneer men dit aanvaardt, onmiddellijk volstroomt met de sukkels, de mislukkelingen, de dommen, degenen die het niet konden maken. Waarop dezen tezamen vervolgens uitroepen: Nu zijn wij beter dan de rest van de wereld en zullen die wereld gaan bekeren. Een ander punt is dat hierdoor de mensen zich gedwongen voelen te leven volgens het geloof dat zij pretenderen gevonden te hebben. Er komt voor hen en vooral voor hun nakomelingen een ogenblik dat zij niet meer beseffen hoeveel van de aanvaarding pretentie is. Waarop de kinderen beginselen gaan uitdragen en naleven, zonder voorbehoud of aarzeling, die goed en vaak zeer edel zijn.

Dat is ook bij de mormonen het geval geweest.

Vraag: Kunt u de motieven van Mohammed, die tot een heilige oorlog voerden nog eens toe lichten?

Antwoord: Mohammed heeft familie die, volgens hem, er schuld aan is dat hij een Mekka heeft moeten verlaten. Hij haat hen. Mohammed is een epilepticus - petit mal - en wordt door wraakzucht gedreven maar gelooft ook steeds meer aan zijn eigen openbaring. Van belang is het voor hem dat zijn visie van een enkele god, die boven alle goden staat, steeds uitgelachen is. Dit heeft volgens mij invloed, zowel op zijn visioenen als op zijn gedragingen. Hij gelooft eerlijk in deze ene God. Deze beide motieven tezamen brengen hem ertoe zich tegen Mekka te richten, dat zijn leringen uitlacht. Zijn eerste doel zou geweest zijn, zijn familie een lesje te geven en gelijktijdig de afgodsbeelden te vernietigen in het heiligdom, waarin ook een meteorsteen wordt aanbeden. Hij meent dat men hem dan wel zal aanhoren.

De eerste jihad bestaat echter slechts voor een klein deel uit ware gelovigen; niet veel meer dan 800 gelovigen tegen ongeveer 4000 niet gelovigen, die tot de woestijnvolkeren behoren, op buit uit zijn en de profeet achter zijn rug uit lachen. Wat duidelijk maakt dat deze jihad niet alleen maar de gelovigen naar het paradijs moet brengen, maar dat er daarnaast vooral ook buit, mogelijkheid tot plundering dient te zijn. De wijze waarop Mohammed die eerste campagne afhandelt, brengt hem echter de achting van de woestijnbewoners en op de duur ook hun aanvaarding van zijn profeet zijn. Overigens is Mohammed dankbaar, wat weer blijkt uit de tolrechten die hij verschillende stammen toe willicht die aan de jihad deel hebben genomen. Wat ertoe bijdraagt, dat deze stammen de groene vaan van Mohammed gaan voeren en de verkondiging van zijn leer in hun midden toelaten, en op de duur tot aanvaarding van die leer komen.

Vraag: Hoe komt Abraham aan het ééngodendom?

Antwoord: Deze leer stamt uit India, waar de leer van een god die boven alle goden staat, reeds eerder bestaat. Deze leer heeft kennelijk ook Ur bereikt en wel lange tijd voor Abraham uit zijn vaderstad wegtrekt. Heel waarschijnlijk heeft Abraham iets van deze denkbeelden overgenomen toen hij in strijd kwam te verkeren met voorname burgers en de priesters van de maantempel. Vergeet niet dat hij uit Ur is uitgedreven. Zijn uittocht was niet vrijwillig. Hij trekt weg met zijn familie en enkele aanhangers en gedraagt zich als een sjeik. Ik ben van mening dat hij, gevolg gevende aan gebruiken van zijn tijd, tot de exclusieve aanbidding van de ene god overgaat in

de hoop dat deze hem zal beschermen tegen zijn vijanden en de goden en demonen, die volgens de priesters van Ur hem zullen achtervolgen om zich op hem te wreken.

Later zien wij Mozes op soortgelijke wijze een beroep doen op de ene God. Mozes is ingewijde in de orde van Ammon. Achter de filosofen van het veelgodendom in Egypte ligt wel degelijk het concept van de ene god als bron van alle dingen. Zijn belangstelling voor dit ééngodendom is het volgens mij, dat hem zo dicht bij de joden doet staan. Over de afkomst van Mozes is n.l. strijd mogelijk, daar het verhaal over het biezenmandje en de Egyptische prinses op zijn minst strijdig is met alle gewoonten en mogelijkheden van die tijd. Zeker is dat Mozes zich als ingewijde verzet tegen het veelgodendom en voor de vervolging van de priesters moet wegluchten, ofschoon hij als prins van lagere rang mogelijk tot een compromis met de priesterkaste had kunnen komen. Wanneer Mozes terugkeert, treedt hij op als magiër. Opvallend is daarbij dat hij dezelfde magische kennis heeft als de priesters van Egypte, maar alleen daarmee beter weet te werken. Dit pleit voor de opleiding die hij in Egypte heeft gehad. God spreekt voordien tot Mozes uit het brandende braambos. Wat eerder wijst op vuuraanbidding. Wat aanvaardbaar is, wanneer wij ons realiseren dat zijn gastheren vuuraanbidders zijn. Kort en goed: wanneer je de geschiedenis geheel nagaat, is dit ééngodendom van de joden kennelijk iets, wat maar zeer moeizaam tot stand komt.

U denkt nu even aan Mohammed? Deze heeft inderdaad elementen uit het jodendom en zelfs het christendom in zijn leer opgenomen. Ook hij ontleent kennelijk veel van zijn denken aan anderen, ofschoon hij het geheel van zijn gedachten brengt als een openbaring van God. Waarbij in alle gevallen de vraag blijft bestaan, of er nu wel werkelijk sprake is van een goddelijke openbaring. Wij mogen dit aannemen. Dat is onze zaak. Maar je kunt niet zeggen dat alle feiten hierop zonder meer wijzen.

Wat hopelijk voldoende is. Want in alle leringen, dwaalleringen genoemd of niet, vinden wij weer een aspect terug van de kosmische god. Zoeken wij naar het ogenblik dat mensen voor het eerst het bestaan van deze ene kosmische en alomvattende god beseften, dan moeten wij zover teruggaan, dat wij aan het begin van de oude fabelrijken terecht komen. Vraag u echter af, of de vorm die u aan dit geloof geeft en waarschijnlijk het enig juiste geloof noemt, wel werkelijk het enig juiste geloof genoemd mag worden. Is het misschien eerder een van de vele wegen die de mens heeft gezocht en gevonden om zich te bevrijden van eigen kleinheid en minderwaardigheid en gelijktijdig een relatie te vinden met het onbekende, dat sterker is dan alle krachten rond hem, die hij eigenlijk vreest. Want ik meen dat dit in het geloven van de mensen altijd weer een heel grote rol speelt.

En wat de rest betreft: Ik kan mij niet onttrekken aan de indruk dat de mens bang is voor de feiten, tot hij dezen heeft kunnen omvormen tot legende, zo afstand scheppende tussen deze feiten en zichzelf. Dan kan hij zich overgeven aan zijn geloof, zijn illusie, juist omdat deze nooit geheel echt aandoet en zo uitlegbaar - i.c. manipuleerbaar - blijft.

Hopelijk vergeeft u mij deze toevoeging.

Vraag: Wat is de essentie van Tao?

Antwoord: Rond je zijn kosmische golven van verschillende aard, mannelijk en vrouwelijk genoemd. Dezen bestaan in de aura van de aarde en bepalen wat je bent. Vanaf je geboorte ben je een soort schabloon, bepaald in je mogelijkheden en lot. Men voegt daaraan vaak toe: het is soms goed dit lot te kennen en zo bewust te handelen volgens het onvermijdelijke.

Volgens mij is dit overigens niet geheel onjuist: een mens wil bepaalde dingen gewoon niet erkennen of inzien, omdat dit zijn begrip van menselijke waardigheid aantast. Maar de mens heeft een bewustzijnsbegrenzing. Hij kan bepaalde dingen weten en gelijktijdig voor zich als deel van zich niet beseffen. Een mens zal handelen op de ene wijze en toch geloven en menen te streven op een geheel andere wijze. De mens is inderdaad door omgeving, geboorte en kosmische krachten in zijn leven en uiting grotendeels bepaald.

Je mag volgens mij wel degelijk stellen dat de mens niet ontkomen kan, aan hetgeen hij is, maar alleen in de erkenning van hetgeen hij is en het a.h.w. vervolmaken van zijn besef omtrent hetgeen hij is iets wezenlijks bewust bereiken kan. Waarmee je in conflict komt met bijna elke godsdienst, omdat die uitgaat van verlossing, de mogelijkheid aan jezelf te ontkomen. Maar zoals God gezegd zou hebben: Ik ben die ik ben, zo geldt voor de mens ook: je bent wat je bent. Al je wanhopig pogen jezelf te veranderen kan hoogstens in uiterlijkheden resultaat boeken. Je blijft altijd jezelf gelijk. Erken jezelf als datgene wat je bent en je zult bewust waar kunnen maken wat je moet zijn binnen het goddelijk geheel.

Ik hoop, dat dit voldoende is, want mijn medium begint nu wel erg moe te worden. Ik hoop echter dat mijn onderwerp interessant genoeg is geweest en u enige stof tot nadenken heeft geboden.

Goedenavond.

WAARHEID EN ZELFMISLEIDING

Goedenavond, vrienden.

U kunt nog een kort onderwerp stellen.

Reactie: Kiest u liever zelf.

Antwoord: Dank u. Ik moet het wat geestelijker doen dan mijn voorganger, althans wat de keuze van onderwerp betreft. Ik wil daarom iets zeggen over waarheid en zelfmisleiding.

Wanneer een mens zegt dat hij de waarheid gevonden heeft, zo is dit gemeenlijk zelfmisleiding. Want de waarheid omvat meer, dan de mens zelf is. Aangezien een mens dit zichzelf niet gaarne toe zal geven, zal hij zichzelf bedriegen en beweren dat hij het geheel beseft, terwijl het meeste van de waarheid en werkelijkheid hem voorbijgaat. Wat trouwens niet alleen in het innerlijk van de mens een rol speelt. Een dergelijke houding heb ik bij sommige bijeenkomsten ook wel eens geconstateerd.

Wanneer wij onszelf niet willen misleiden, moeten wij beginnen onze beperkingen aan onszelf toe te geven. Die beperkingen zijn de dingen die wij kunnen beseffen. Maar wanneer wij menen meer te kunnen of te zijn dan nu klaarblijkelijk is, zo dienen wij dit ook te bewijzen. Op het ogenblik dat ik stel dat een beperking voor mij niet of niet meer bestaat, dien ik feitelijk voor mijzelf en ten onderstaande van anderen aan te tonen, dat deze beperking inderdaad voor mij niet bestaat of niet meer voor mij aanwezig is.

De waarheid is zo groot en zo omvattend, dat wij mogelijk eerst aan het einde van alle tijden iets zullen beseffen van hetgeen die waarheid is. Vertel jezelf dan ook niet steeds weer dat je een belangrijk deel van die waarheid te pakken hebt. Wat dat betreft schijnt waarheid voor sommige mensen trouwens iets te zijn wat meer een aanstaande griep lijkt, dan iets waarop men zich wil verheugen.

Denk niet dat enigerlei leer, enigerlei systeem, of zelfs enigerlei beleving, u de concrete en volledige waarheid van het zijn geheel zal doen beseffen. Indien u uzelf niet wilt misleiden en uzelf toegeeft, hoe beperkt u bent, zo blijft nog altijd voor u een deel van de waarheid, waarvan de belangrijkheid niet geschat kan worden: een persoonlijke waarheid. Een persoonlijke waarheid is datgene wat voor het ik in eigen beleving en mogelijkheden op dit ogenblik waar is. Deze soort waarheid is dus niet zonder meer onveranderlijk en onaantastbaar, niet absoluut. Maar deze zo beperkte persoonlijke waarheid heeft voor ons het voordeel dat wij daarmee kunnen werken.

Indien iets voor u waar is, zo betekent dit nog niet dat het altijd en overal waar behoeft te zijn. Maar zolang het voor u waarheid is, zult u daaraan de krachten kunnen ontleenen die u nodig hebt en de effecten kunnen bereiken die voor u noodzakelijk zijn.

U zult voor uzelf daarmee voortdurend werkende, ook een begrip in uzelf zien ontstaan voor grotere waarheden, die de nu besepte op de duur zullen gaan vervangen. Ontken nooit de eigenschappen die je bezit. Op het ogenblik dat je jezelf vertelt dat je alleen maar een edel mens bent, bedrieg je waarschijnlijk jezelf. Probeer je het ook anderen wijs te maken - wat nog vaker voorkomt - zo bedrieg je mede de wereld. Bovendien is dit een domme wijze van optreden. Want voor je het weet, word je betrapt. En waar blijf je dan? In een soort watergate?

Mens, je bent nooit geheel edel en onzelfzuchtig. Maak dit dan ook jezelf en anderen niet wijs. De waarheid is dat wij ons voortdurend innerlijk bewust blijven van onze onvolkomenheden, zodat, terwijl wij spreken over onze deugden, ons innerlijk besef door de tegenstelling, onze ondeugden, beheerst worden. Velen onder ons pretenderen deugden te bezitten om zo onvolkomenheden, waarvan wij ons bewust zijn, te compenseren. Maar men dient wel te begrijpen dat je daarmee niets weg kunt nemen.

Daarom zeg ik u: leef wat je bent. Het is niet voldoende te roepen, dat je een zondaar bent. Besef wie je bent, want het is zeker niet voldoende uit te roepen dat je een zondaar bent om van je fouten en alle gevolgen daarvan verlost te worden. Wel is het goed steeds te beseffen wat je verkeerd doet en hoe. Dan zul je althans de mogelijkheid hebben ze eens beter te doen, en zul je voor jezelf en in jezelf zowel een zekere vrede als een doel en een mogelijkheid tot streven vinden.

Beroep je nooit op de wereld buiten jezelf, want deze ken je nimmer volledig. Je weet niet wat zij werkelijk is. Beroep je daarom altijd eerst op wat je in jezelf kent, op dat wat in je aan innerlijke zekerheden bestaat. Zo je al een beroep wilt doen op iets buiten je, wend je dan tot de hoogste machten en krachten, die je je voor kunt stellen. Dezen staan ver genoeg van je weg om voor jou bereikbaar en toch volledig waar te zijn, een kracht en waarheid omvattende die in je eigen wezen en besef weerspiegeld kan worden.

Elk ego bestaat uit een grote hoeveelheid verschillende facetten. Het heeft zijn kosmische betekenis eerst ten volle, wanneer al die facetten samen werkzaam zijn en dus een eenheid vormen. Op het ogenblik dat ik een of meer facetten van mijn ego verwerp, ontken ik mijzelf en verwerp ik mijn vermogen tot eenheid met de kosmos te komen, terwijl ik tegenstelling na tegenstelling voor mijzelf schep, een grens tussen mijzelf en de werkelijkheid, waardoor ik in een voortdurende strijd mijn onmacht in steeds sterkere mate aan mijzelf zal ervaren.

Iets nuchterder en duidelijker mogelijk voor u het volgende:

Alle dingen in je leven hebben zin. Je kunt niet zeggen, dat bv. eten wel netjes is en het verwijderen van het afval daarvan uit je lichaam niet. Of beide zaken zijn aanvaardbaar, dan wel geen van beiden. Je kunt facetten van hetzelfde niet van elkaar scheiden zonder gelijktijdig hun betekenis weg te nemen. Zo kun je niet zeggen dat elke geestelijke liefde aanvaardbaar is, mogelijk daaraan toevoegende, dat een stoffelijke uiting daarvan alleen toelaatbaar is, indien zij de voortplanting ten doel heeft. Dat is onzin. Liefde omvat alle facetten daarvan en kan dus alleen in haar geheel worden beoordeeld.

Zo kun je niet zeggen dat naastenliefde voor sommige een noodzaak en plicht is, maar voor anderen of tegenover anderen weer niet nodig is. Ofwel naastenliefde betekent de erkenning van de behoeften van eenieder en een meeleven met eenieder die je zo nabij is, dat je die behoeften kunt erkennen, dan wel is het in feite een mooie term voor een selectief verwerpen van de werkelijkheid. Helaas beseft men dit al te weinig, zodat vele mensen alleen die naasten liefhebben die aan hun steun in feite geen behoefte hebben, maar er wel goed voor kunnen betalen. Denken dat dit goed is, is zelfmisleiding.

Wanneer je als mens of geest een gedragslijn kiest, moet je die ook zo consequent mogelijk volgen. Wanneer je een medemens haat, is dit begrijpelijk. Maar die haat onderdrukken, is niet werkelijk mogelijk. Eerst wanneer je de haat die je in jezelf, tegen jezelf, eigen gedragingen en

tekortkomingen kent, weet uit te wissen door haar te erkennen en te omschrijven voor hetgeen zij is, kun je de haat werkelijk overwinnen.

Ook hier, zoals overal, geldt, dat veel van hetgeen ons in de buitenwereld mis schijnt te zijn, te herleiden valt tot onszelf - let wel, ik zeg niet alles, maar veel. Wat betekent dat wij, door ons ook bezig te houden met datgene wat wij zelf zijn, zullen komen tot een beter begrip voor de wereld. Wij beseffen meer de waarheid omtrent onszelf en die wereld, komen meer in harmonie met die wereld en kunnen zo ook meer waarmaken van onze mogelijkheden.

Broeders en zusters zijn wij allen, zo roepen idealisten vaak uit. Fraaie familie met al die haat en ruzie dan. Probeer je fouten en gedrag niet weg te moffelen onder bepaalde termen, maar besef de werkelijkheid en houdt er rekening mee. Bedrieg jezelf niet omtrent je relatie met je medemensen. Tracht de waarheid daaromtrent te beseffen en vervolgens te handelen volgens je besef van juistheid.

Dit is de werkelijke weg om waarheid te vinden en zelfmisleiding te voorkomen, waar dit maar mogelijk is. Besef steeds: ik ben een mens en alle anderen zijn mijn medemensen. Dat is beter dan alle termen.

Leef je eigen geloof en erken dat een ander zijn eigen weg zal volgen om de werkelijkheid te erkennen. Dan komt ook de mens in de stof tot een steeds groter besef van de waarheid omtrent zich en de wereld en zal hij steeds minder zichzelf misleiden.

Dat was dan mijn bijdrage voor heden. U vraagt zich waarschijnlijk af of ik nu gelijk heb of niet, want het betoog is mooi, maar de gegevens lijken mij vraagwaardig. Ik spreek dan ook anders dan vroeger, toen bewustwording nog een ongebruikt woord was en men zich liever bezighield met de hel, de verzoening en, wanneer het mogelijk was, ook nog even met de eeuwige zaligheid. Ik probeer echter op deze wijze uw aandacht te richten op een punt, dat voor ons aller bewustwording van groot belang is.

Ik wens u allen een zeer genoeglijke avond en een aangename huisgang.

Goedenavond.

d.d. 28 juni 1974

T.U.A.

In verband met de vakantie zal de laatste bijeenkomst vallen op vrijdag 12 juli. De eerstvolgende vrijdagbijeenkomst vindt daarna plaats op 16 augustus a.s.